

Universal Declaration of Human Rights - Komi-Permyak

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Морт правозэлӧн быдӧс мирись ӧтласа декларация

Примитӧм и паськыта юӧртӧм Генеральной Ассамблеялӧн 217 А (111) резолюцияӧн декабрь 10 лунӧ 1948 годӧ

Кыводз

Медбы тӧдны, что морт семьянсь быд членлӧн эм аслас достоинство, а сылӧн ӧткодь да мырддьытӧм правозз лоӧ воля, справедливость да лӧнь олан понда основаӧн; медбы тӧдны, что морт правозз нем туйӧ пунктӧм вайӧтис ни умӧль, кӧда морт увтырлӧ оз сет овны совесть сьӧрт, и что сэтнӧм миреыс, кытӧн отирыс пондас авйыны да сернитны повтӧг, а овны нуждатӧг, лоас сьӧлӧмсянь керӧм быдӧнныс понда; и

медбы тӧдны, что колӧ керны быдӧс, медбы мортлӧн правозз дозирайтсисӧ законӧн и эз адззиссӧ могтез мортислӧ лэбтисыны паньыт умӧля видзӧмлӧ да дзескӧтӧмлӧ; и

медбы тӧдны, что пыр колӧ отсавны отиррезлӧ ӧртасьӧмын; и

медбы тӧдны, что Йнтӧм Нациязлӧн народдз гижисӧ вын мортис медыджыт правозз, вылына лэбтисӧ личностьл дон, мужиккезлсь да инькаэзлсь ӧтыжда правозз и кутчиссӧ эшӧ ӧнжыка отсавны социальной прогресс да вольнӧй олан бурсыӧтӧмын; и

медбы тӧдны, что членнэз-государствоэз кӧсйинсисӧ отсавны Нациязлӧн Йнтӧм Чукӧрлӧ ӧтласа уджын, ӧтамӧд коласын морт правозз сьӧрт бытнӧма да вольнӧя олӧмын; и

медбы тӧдны, что энӧ правозсӧ да свободаэсӧ позьӧ тырмӧ пыртны оланас дзир сэк, кӧр быдӧнныс вежӧртӧны нылсь ыджыт донсӧ,

ГЕНЕРАЛЬНОЙ АССАМБЛЕЯ паськыта юӧртӧ энӧ морт правоззлсь быдӧс мирись ӧтласа декларациясӧ кыздза задача, кодӧ керны колӧ вынтӧтчыны быд отирлӧ и государстволӧ сйӧн, медбы быд мортис и быд общественной энӧ Декларациясӧ юрын ӧрӧттӧг видзтӧн, просвещеннӧ да велӧтчӧм увья вынтӧтчисӧ керны быдӧс, медбы донтны энӧ правозсӧ да свободаэсӧ, пыртны нйӧ оланӧ национальнӧ да отиррезлӧн ӧтласа прогрессивнӧй празниккезӧ Чукӧрис членнэз-государствоэзлӧн быд отиррезӧн бытнӧма примитӧмӧн.

1 гижӧт

Быдӧс отирыс чужӧны вольнӧйезӧн да ӧткодьезӧн достоинствоын да правоззын. Нылӧ сетӧм мывкыд да совесть овны ӧтамӧдныскӧт кыздз воннэзлӧ.

2 гижӧт

Быд мортлӧ бӧрйисьтӧг сетсьӧны быдӧс правозз да эз, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын, кытнӧм бы эз вӧв раса, кучиклӧн рӧм, пол, кыв, энӧ веритӧм, политической да модк вежӧр, национальнӧй нето социальной нетӧм, имущество да сословие.

Сдз жӧ оз позь торйӧтлыны политической, правовой нето страналӧн международнӧй статус увья, нето сьӧрт, кытӧн олӧ мортис, ась эта территорияыс вольнӧ кинкӧ увтын, аснас оз веськӧтлы нето кыздз-нибудь мӧднӧж зэлӧтӧм суверенитетын.

3 гижӧт

Быд мортлӧн эм право овны дзескӧттӧг да вӧрзӧттӧг.

4 гижӧт

Некинӧс оз позь видзны рабствоын нето пӧдан сайын; раб видзӧм да раббезӧн вузасьӧм оз вермӧ вӧвны миян оланын.

5 гижӧт

Некинӧс оз вермӧ пытайтны, уськӧтны мортсылсь достоинство умӧль мог нето наказаннӧ пыр.

6 гижӧт

Быд мортлӧн, кытӧн бы сия эз вӧв, эм право лыддыны асьсӧ праволӧн субъектӧн.

7 гижӧт

Мийӧ быдӧнным законыс одзын ӧткодьӧсь и ӧтмоза дорйӧмӧсь. Миян быдӧннымлӧн эта Декларация сьӧртӧ право дорйыны асьнымӧс быдӧс умӧльсянь, кинсянь бы сия эз лок.

8 гижӧт

Быд мортлӧн эм право бертны аслыс ӧптӧм правооз, кӧдна сетӧмӧсь сылӧ конституцияӧн нето законӧн, тӧдчана национальнӧй суддзын.

9 гижӧт

Некинӧс оз позь законтӧг арестуйтны, кутны нето вӧтлыны.

10 гижӧт

Быд мортлӧн, кӧр сийӧ винитӧны уголовнӧй статья сьӧртӧ, право тӧдны справедливӧй независимӧй судын ассис правооз да обязанностез и эм я мыйкӧ сэтшӧмыс, мед сийӧ винитны.

11 гижӧт

1. Быд морт, кӧр сийӧ винитӧны умӧльын, вермӧ лыддисьны правӧн сэтчӧдз, кытчӧдз сылсь умӧль керӧмсӧ законнӧ оз мыччав осьта суд, кытӧн мортсылӧ сетсьӧ быдӧс дорйӧт понда.

2. Некинӧс оз позь судитны мый понда бы эз вӧв, ежели эта коста керӧмась национальнӧй закон нето быдӧс отиррезлӧн право сьӧртӧ нем умӧльыс эз вӧв. Оз вермы сӧдз жӧ мыжйӧмыс сьӧкытжыкӧн сысса, кӧда вермис лоны сетӧм умӧль керӧмыс коста.

12 гижӧт

Некин оз вермы дзутны мортлсь ассис да семейнӧй вӧрзӧтны сылсь оланин, честь да бур ним. Быдыслӧн эм право сайӧвтны асьсӧ вӧрзӧтлӧммезсянь законӧн.

13 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право вольнӧя ветлӧтны и бӧрйыны аслыс горт кӧть кытшӧм государствоын.

2. Быд морт вермӧ мунны йӧз и аслас странансь и бертны аслас странаӧ бӧр.

14 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право дзебсисьны вӧтлӧмсянь мӧдк странаэзын и овны сэтчин.
2. Эта правоыс ӧпӧ сэк, кӧр мортсӧ кошпӧны не политической преступленнӧ понда, а мӧдк умӧлсь, мыйыс мунӧ паньт Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципсезлӧ да могтезлӧ.

15 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право гражданство вылӧ.
2. Некинлсь оз вермӧ весись мырддыны гражданство нето правосӧ вежны сійӧ.

16 гижӧт

1. Мужиккез да инькаэз, кӧдна лыддисьӧны полетнӧйезӧн, вермӧны гӧтрасьны, керны семья, кытшӧ бы нылӧн раса, национальность нето религия эз вӧ Нылӧн эмӧсь ӧткодь правозз гӧтрасьны, ӧтлаын овны и торйӧтчыны.
2. Гӧтрасьны позьӧ дзир сэк, кӧр кыкнан мортыс олӧны бы ӧтлаын.
3. Семья – ӧтӧ учӧтик, но донна колана торок отирыслӧн, и отирыслӧ да государствовыслӧ колӧ дорйыны сійӧ.

17 гижӧт

1. Быд мортлӧн вермас лоны имущество кыз аслас, сдз и ӧтласа.
2. Некинлсь оз позь мырддыны имуществосӧ астӧгяс.

18 гижӧт

Быд мортыс вермӧ асмоснас авйыны, совеститчыны да ны енлӧ; эта правоыс сетӧ вежны ассит ен, мӧднеж вежӧртны олан, ӧтнатлӧ и ӧтлаын мӧдккескӧт донтны кӧть кытшӧм енӧс да ассиныт арт, велӧтчыны, юрбитны да чулӧтны религиознӧй да ритуальнӧй обряддзз йӧз дырни нето дзир аскӧттят.

19 гижӧт

Быдыс вермӧ артавны асмоснас и кӧть кытӧн бантны эта йылсь йӧзлӧ; эта правоыс сетӧ мортыслӧ воля овны аслас юрӧн, повтӧг кошпыны, адззыны да новйӧтны омӧн юӧ да ассис арттэз кыз сия только кужӧ и кытшӧм бы границаэз сайын эз вӧв.

20 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право ӧксыны ӧтлаӧ да бытшӧма сёрнитны, а сдзжӧ йнтсыны чукӧррезӧ.
2. Некинӧс оз позь вынӧн пыртны кытшӧм-либо чукӧрӧ.

21 гижӧт

1. Быд мортыслӧн эм право веськӧтлыны аслас странаӧн веськыта нето вольнӧя бӧрйӧм йӧз пырйӧт.
2. Быд мортыс вермӧ ӧтмоза керны аслас странаын государственнӧй
3. Отирлӧн воляыс, тшӧктӧмыс – эм юралсезз властьлӧ основа; эта воляыс мыччассьӧ выборрезын, кӧ чулӧтсьӧны быдӧс отирӧн и ӧткодя бӧрьян право сӧртг гусьӧна голосуйтӧмӧн нето мӧднӧж, но тожӧ свободцӧя голосуйтӧмӧн.

22 гижӧт

Быд мортлӧн, кызд общественлӧн членлӧн, эм право социальной отсӧт вылӧ, вылына видзны ассис достоинство, свободнӧя зорӧтны личность экономической, социальной да культурӧй сфераэзын национальной уджӧн, отиррез коласын ӧртасьӧмӧн да быд государстволӧн структура да вермӧм съӧрти.

23 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право уджавны, свободнӧя бӧрйыны удж, корны уджын бытшӧм да справедливӧй условиез, дорйисыны, медбы уджисе эз чапкӧ.
2. Быд мортлӧн эм право ӧткодь удж понда ӧткодь вештӧм вылӧ, кытшӧм-либо дискриминациятӧ.
3. Быд уджалсь мортлӧн эм право бытшӧм да справедливӧй вештӧм вылӧ, медбы сия ачыс и сылӧн гортиссес вермисӧ овны достоинӧя, а кӧр ковяс, адзисӧ мӧдк социальной отсӧт.
4. Быд морт вермӧ аркмӧтны профессиональной чукӧ да пырны эна профессиональной чукӧррезӧ асьсӧ дорйӧм понда.

24 гижӧт

Быд мортлӧн эм право поччисыны, корны, медбы уджыс дырӧв эз кыссы и кадсь кадӧ вӧл сетӧм вештана отпуск.

25 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право сэтшӧм олан вылӧ, кӧр тырмис бы сӧян, паськӧм, вӧл бы оланн, шоӧттэзсь веськӧтӧм, колана социальной отсӧт, кӧр ачыс мортыс и сылӧн гортиссес олсӧ бы шогавтӧг да бура, сдзжӧ эм право отсӧт вылӧ, ежели мортыс ӧптис удж, пондс шогавны, лонс инвалидӧн, кольччис ӧтнас нето сылӧ немӧн лонс овны не ас кузяс.
2. Кага вайӧм да челядь зорӧтӧм сетӧны право бытшӧм дозирайтӧм да отсӧт вылӧ. Быд челядӧклӧн, кӧдна чужисӧ гижсьӧм ай-мамлӧн нето гижсьытӧг, эм ӧткодь социальной дорйӧт.

26 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право велӧтчyny. Колӧ керны быдӧс, медбы кӧть начальной да общӧй образованнӧ вӧлсӧ вештисьтӧг. Начальной образованнӧе быдӧнныс понда лоӧ обязательнойӧн. Технической да профессиональной образованнӧе сетсьӧ быдлӧ, ӧтмоза сетсьӧ быд мортыслӧн сы вермӧм съӧрти и высшӧй образованнӧ.
2. Мортсӧ колӧ велӧтны сы понда, медбы бура зоралс сылӧн личность, содс уваженнӧ сылӧн правоз да свободаз дынӧ. Велӧтчӧмыс отсалӧ вежӧртны ӧтамӧдӧс, керӧ мортсӧ небытӧн, отирресӧ ӧртасьӧтӧ, отсалӧ йитсыны раса да енлӧ веритӧм съӧрти чукӧррезлӧ, а Нациязлӧн Йитӧм Чукӧрлӧ керны да дорйыны бытшӧм лӧнь олан.
3. Ай-мамлӧн эм приоритет бӧрйыны, кытӧн ны поснит челядӧлӧ велӧтчyny.

27 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право пуктыны най ӧтласа культурнӧй оланӧ, гажӧтчyny искусствоӧн, зорӧтны научнӧй прогресс да тӧдны сылсь быдӧс бурсӧ.
2. Быд мортлӧн эм право дорйыны ассис моральной да материальной вермӧммез, кӧдна шедтӧмӧсь сыӧн кыз авторӧн научнӧй, литературнӧй нето художественнӧй уджӧн.

28 гижӧт

Быд мортлӧн эм право социальной да отиррез коласын примитӧм порядок вылӧ, кӧда съӧртӧ эта Декларацияын гижӧм правоэс да воляэс вермасӧ быдсӧн лоны пыртӧмӧсь оланӧ.

29 гижӧт

1. Быд мортгыс видзӧ кыв отир одзын, кӧда ӧтнас вермӧ сетны сылӧ вольнӧя да бытшӧма зоравны.

2. Быд мортлӧсь правоэсӧ да волясӧ законыслӧ колӧ джендӧтны дзир сы понда, медбы не ӧптыны правоэсӧ да свободаэсӧ мӧдиккезлӧ, а демократической йӧз коласас вылына видзсис мораль, вӧл дзутсьытӧм да бур олан.

3. Эна правоэс да воляыс оланын некӧр оз вермӧ мунны паныт Нациязлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принциплӧ да могтезлӧ.

30 гижӧт

Нем эта Декларацияын оз вермы лоны вежӧртӧм сӧдз, быттьӧ кытшӧм-либо государстволӧ, йӧз чукӧрлӧ нето торья мортгӧзлӧ сетӧм право удж вылӧ нето керны мый-либо сӧтшӧмӧ, мый бы мырддӧс правоэсӧ да волясӧ, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын.
